

Композиция на градината – теория и практика

ланд. арх. Вержиния Костова

Исторически погледнато, целта на голяма част от градините е била да въздействат и стимулират всички сетива с цветовете, ухания, със звуците на разливащите се фонтани и песента на птиците, с вкуса на сочните плодове и с допира до различните текстури на растения и настилки. В много градини стремежът е бил да се направи възможен балансът между свещеното и светското, между удоволствията на сетивата и медитацията, да се създаде отделна реалност на цялостност и естетично удоволствие, далеч от всекидневния живот и стреса и близо до истинската същност на човека, до природата. Освен да изразят задълбочен поглед върху света и мястото на човека в него и да доставят естетическо удоволствие, градините са композирани така, че да са удобни за обитаване. Имало места, където се приемат гости, наблюдава се луната, свири се музика, рисува се, калиграфира се, пише се, правят се церемонии и тържества, релаксира се и се съзерцава, яде се навън... Вдъхновени от многогодишните традиции, можем да използваме всички или някои от тези аспекти в нашата съвременна градина.

За разлика от къщата, градината не остава статична дори и за седмица, тя се променя непрекъснато и този елемент на динамика и изненада е една от най-съществените ѝ характеристики. Въпреки че тя е живо, подвижно творение, от съществено значение е предварителното ѝ обмисляне и планиране. Когато проектираме една градина, трябва да се съобразим със спецификата и дагеност-

ите на мястото, за да може тя да се впише в конкретната ситуация. Такива характерни особености са климатът и изложението, видът на терена, местоположението на градината и обкръжението ѝ. Също така стилът на екстериора е важно да кореспондира на стила на къщата.

Какво искаме да се случва в нашата градина?

Следващият етап от проектирането е да си изясним от какво имаме нужда и какво искаме "да се случва" в нашата градина. Целта е да се създаде индивидуално пространство, което да отговаря на нуждите и вкусовете на собствениците. Искаме ли тя да е тихо пространство с ромоляща вода и с романтично закътани места за сядане? Привлича ли ни идеята за растения с впечатляващи цветове и силуети, за пейки, от които се откриват красиви гледки? Или предпочитаме градината да е наситена със "събития" и функции, като кът за сядане, водна площ, барбекю, пергола, беседка, детска площадка, спортно мини игрище, ароматно-кулинарен или зеленчуков сектор... А може би желаем да придадем по-голяма индивидуалност на пространството, включвайки нестандартни детайли като лабиринт, геопластика, скулптури...

Композиция

Вариантите за композиция на градината са много. Но най-общо има два типа: можем да предпочетем пейзажната, с извити, свободни форми, или подредената и геометрична. Интересни резултати се получават от съчетанието на двата вида композиция, както

и при еkleктиката. Важното е окончателното решение за дизайна да има цялостност и стил. Семпла или сложна, геометричната градина е винаги елегантна, подредена, балансирана, пропорционална. Обикновено в този тип градини има ниско окосена морава, пътеки, водна площ или други елементи с геометрична форма, подрязани храсти, петна от различни видове растения с геометризирани форми. За да изглеждат добре, този тип градини изискват интензивна и редовна поддръжка. Една съвременна интерпретация на геометричната градина, изразяваща по уникален начин настоящия момент на урбанизация и непрекъснато нарастващо темпо на живот, е минималистичната градина. Тя акцентирана върху линията, пропорцията и мащаба и свежда до минимум декорацията, детайла и разнообразието. В пейзажната градина, наподобяваща дивата природа, няма строга геометрия, симетрия или подреденост. В нея има меки, извити форми, всичко е покрито със зеленина, може дори да няма поляна, а ако има такава, тя да е тип "мавританска", т.е. смес от местни треви и цветя, която не се коси. Обикновено концепцията на дивата градина е да се комбинират местни и декоративни видове, като целта е да се наподобят най-доброто от природата. Исторически погледнато, романтичната пейзажна градина, която наподобява кътче от естествената природа с растения, които цъфтят изобилно и неконтролирано, се е наложила като една от най-предпочитаните. Нейното предназначение е да ни накара да забравим за превозите и монотонността на ежедневието. Добре проектираната романтична градина е оазис, където се събужда и стимулира фантазията. Едно от най-добрите терапевтични средства срещу стреса. Пейзажната градина също се нуждае от поддръжане, но ефектът от него трябва да е незабележим.

Какви са предимствата да създадем градината си по проект?

Има много причини, поради които е добре да правим градината си по проект, а не хаотично. Когато е предварително обмислена, тя ще бъде с цялостен и завършен дизайн, ще има красив и хармоничен рисунък на отделните елементи като алеи, площици и растителни групи, на пространствата и на общата композиция. Предварителното обмисляне на градината също така гарантира оптимално използване на пространството и оптимално съчетаване на различни функции в него. След като се направи цялостен проект, бъдещата градина може да се осъществи съвсем точно и съответно да прибавим или да се откажем от елементи в нея. Можем да предоставим количествените сметки на различни майстори и фирми и да съберем оферти за изпълнението. В дългосрочен план реализирането на градината по проект спестява средства по няколко причини. Първо, оптимално добре

се решават функциите и разпределението на пространствата в нея, и второ, предотвратява се развалянето и правенето наново на недомислени неща поради несполучливо първоначално решение. Когато имаме проект, ако собственикът няма възможност да реализира градина наведнъж, може да я изпълнява на етапи или на отделни части - по този начин се избягват "кръпките" и съчетаването на необмислени предварително неща. Всички градини, независимо дали пейзажни или геометрични, изискват поддръжка. Добре е още в етапа на проектирането да имаме реалистична представа за количеството работа, материали и средства, които имаме възможност да инвестираме в градината. Направата на проект и количествени сметки ни дава такава яснота. Ако искаме минимална поддръжка, трябва да избягваме моравите, които изискват редовно и често поливане и косене и да се спрем на наподобяващата природа пейзажна градина.

